

Cedekiáš - hebr. צדקיהו /Zidkijahu – „Spravodlivosť má Pán“; gréc. Ζεδεκίας/Zedekias; lat. Cedekias; tiež písaný Tzidkiyahu; posledný judský kráľ pred zničením babylonským kráľovstvom; Cedekiáš bol dosadený za judského kráľa babylonským kráľom *Nabuchodonozorom II*, a jeho panovanie skončilo vpádom po Nebucadnecara II do Jeruzalemu v 597 pr.Kr.; prorok *Jeremiáš* bol jeho poradcom, napriek tomu, že ho označil za toho, čo „urobil zlé v očiach Pána“; na konci svojho jedenásťročného panovania, keď Nabuchodonozor dobyl Jeruzalem, Cedekiáš a jeho nasledovníci sa pokúsili o útek z mesta, ale boli chytení na rovinách Jericha a prevezení do Ribly; tam kráľ videl smrť svojich synov a sám bol odvedený v reťaziach do Babylonu

<https://en.wikipedia.org/wiki/Zedekiah>

Cedekiáš v putách pred kráľom Nebucadnecarom (ilustrácia z Bible Historiale od Petrusa Comestora, 1670)

G. Doré: Smrť synov Cedekiáša pred ich otcom (drevoryt, 1866)

céder - gréc. kedros; lat. cedrus

-ihličnan z čeľade borovicových, jeho štyri druhy sú rozšírené od Stredozemného mora až po Himálaje; poskytuje vzácne voňavé *drevo*; symbolizuje pevnosť, vznešenosť, trvanie, božiu ríšu (v kresťanstve rovnaká symbolika ako *cyprus*); *strom života*; používaný pri zápalných obetiach (*krava* ako zriedkavé obetné zviera spálená na vonnom cédrovom dreve, jej popol zmiešaný s očistnou vodou); *atribút* egyptského boha *Osirisa*, materiál pre stavbu *slnečnej lode/slnečnej bárky* (pozri Zamarovský: *Cheopsova pyramída*); dnes zistené, že decht z cédrového dreva je hlavnou zložkou *balzamovacej* látky; cédrové truhlice sa v starom Egypte používali aj na uskladňovanie najrôznejších materiálov; céder je jedným zo symbolov *Márie* (pozri *mariánska symbolika*); pozri *strom, drevo*

Becker: v *biblii* je často spomínaný libanonský céder ako symbol veľkosti, vznešnosti, sily a vytrvalosti, čo sa zakladalo na zjavy a vlastnostiach tohto stromu aj dreva, ktoré sprevádzala charakteristická vôňa; ako všetky stále zelené rastliny bol symbolom nesmrteľnosti; *Gilgamešov* osud sa začne meniť práve vtedy, keď sa vypraví rúbať cédre do posvätného *hája*; v stredoveku bol céder spájaný v *Máriou*

-v súvislosti s heslom *borovica*: borovica je popri cédre (v Japonsku a Číne) najvznešenejším stromom

Lurker: vysoký, rovný a príjemne vonný céder bol vo veľkej vážnosti; jeho drevo nepodliehalo škodcom a v staroveku sa verilo, že vôbec nepráchnivie; v „Epose o *Gilgamešovi*“ sa dozvedáme, že to bol svätý strom boha *Enlila*, pána *osudu*; sumerský boh *Tammúz* sa vraj narodil pod cédom; večne zelený céder a *cyprus* symbolizovali večne trvajúci život (*nesmrteľnosť*); rozložené cédrové háje boli „ozdobou Libanonu“ a pre *Izaiáša* (35,2) boli obrazom Božieho kráľovstva; žalmista hovorí priamo o „Božích cédroch“ (Žalm 80,11; *Starý zákon*); *Ezdráš* (17,22) hovorí o Hospodinovi, ktorý zasadí jemnú ratolesť „na hore izraelskej“...ktorá vyrastie v nádherný céder; Božská múdrosť „vyrástla ako céder libanonský“ (Sírach 24,13; *deuterokanonický text*); podľa cirkevného otca *Cyrila Alexandrijského* cédrové drevo, ktoré nepodlieha skaze, je predobrazom *tela Kristovho*; interiér *Šalamúnovho chrámu* bol celý vybavený cédrovým drevom (1Kniha kráľov 6,18); ušľachtilým drevom bola obklopená aj samotná najväčšia sviatosť, *archa zmluvy*; v starých piesňach preto je *Mária* prirovnávaná k cédre, lebo bola vyhladená k tomu, aby v sebe chovala *Krista* (porovnaj Lurker: *cyprus*)

Heinz-Mohr: „rozrastá sa ako libanonský céder“ hovorí sa v Žalme (92,13; *Starý zákon*) o spravodlivom, pričom je céder kladený do paralely k *palme*; tým céder nadobúda symbolický význam veľkosti, sily a trvácnosti; ako všetky stále zelené ihličnany je znamením nesmrteľnosti; cédrové drevo bolo pokladané za nezničiteľné, a preto bolo použité na stavbu *Šalamúnovho chrámu*; *Origenes* komentujúci *Pieseň piesní*: „céder sa nekazí; vyrobiť stĺpy našich príbytkov z cédrového dreva znamená uchrániť našu dušu pred skazou“; obdobne sa vyjadruje *Cyriľ Alexandrijský*, ktorý v cédrovom dreve vidí predobraz *Kristovho tela*, „ktoré nedoznalo rozkladu“; céder sa však môže tiež stať symbolom *pýchy* (2Kráľov 19,23; Žalm 29,15; *Jeremiáš* 22,15)

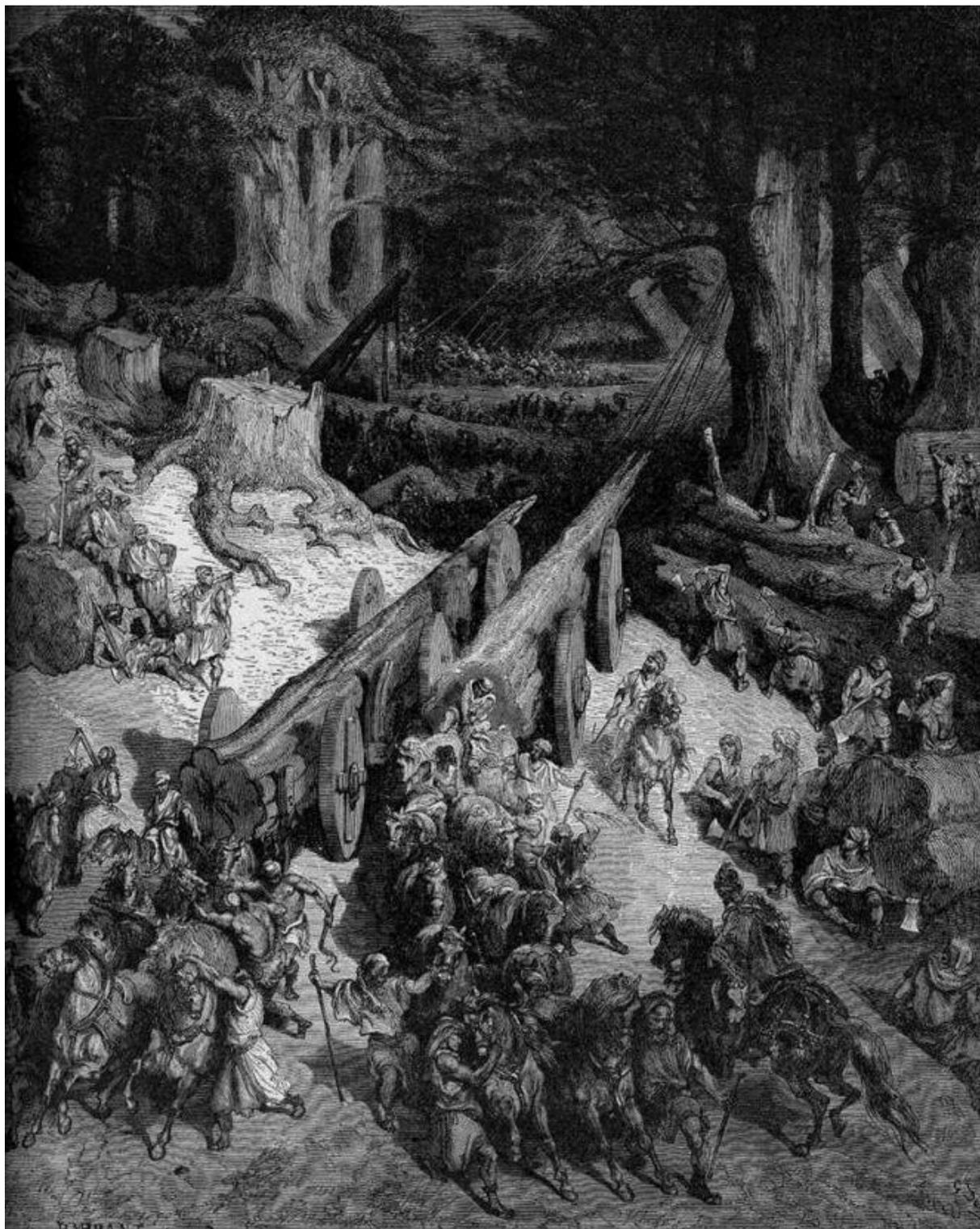
Biedermann: drevo cenené pre svoju odolnosť a aromatickosť; do *Egypta* chudobného na drevo sa céder dovážal už v prvej epoche egyptských dejín (chronológia pozri *egyptské umenie*) z Libanonu; cédrové drevo sa používalo na stavbu lodí, výrobu nábytku, *sarkofágov* na *múmie* a náčinia; dnes je erbový strom ťažko skúšaného Libanonu vo voľnej prírode takmer vyhubený

Prorok Izaiáš rozrezaný na polovicu vo vnútri cédro (Valenciennes, Bibl. mun., 14.st.)

céder libanonský - Baleka: podľa jednej legendy vyrástli na *Adamovom* hrobe tri stromy: *céder*, *cyprus* a *pínia*; tieto stromy zrástli v libanonský céder, najkrajší zo stromov; pozri *proroctvo o cédroch libanonských*

-(*1Kráľov 5*); z libanonských cédrov dal kráľ Šalamún postaviť chrám; drevo na ne mu poskytol týrsky kráľ Chíram; Šalamún dal Chíramovi dvadsať tisíc kórov pšenice (7,2 mil. litrov) na pokrm jeho domácnosti a dvadsať kórov čistého oleja (7,2 tis. litrov); to dával Šalamún Chíramovi každého roka; tak spoločne stavali chrám; robotníkov nebolo v Libanonu treba, odbornú prácu robili izraelskí robotníci priamo na mieste, lebo kameňa mali dosť; na stavbe pracuje aj špeciálny remeselník-umelec, rovnakého mena Chíram, ktorý odliat dva bronzové stĺpy, strážiace vchod do svätyne, *Jakin a Boáz*

G. Doré: Cédre určené pre chrám (drevoryt, 1866)

Cedron - Kidron

Cech katolíkov - tiež *Confrérie van romanisten*; spoločnosť, ktorá bola aktívna v *Antverpách* z 16.-18.st. a bola zložená z významných osobností a umelcov v Antverpách, ktorí navštívili Rím; bola založená v roku 1572 v Antverpách v katedrále Panny Márie pod záštitou sv. Pavla a sv. Petra, a bol preto tiež známa ako „Broederschap van de HH. Petrus en Paulus“ (Confrérie svätého Petra a Pavla); podmienkou členstva bola návšteva Ríma (porovnaj *bentvueghels*); členmi boli prosperujúci obchodníci, miestna šľachta, vládcovia a poprední umelci; spoločnosť bola obmedzená na 25 členov, čo zdôrazňovalo exkluzívny charakter spoločnosti; vzhľadom na rozmanitosť členstva

cech katolíkov ponúkal umelcom dobrú príležitosť stretnúť sa s potenciálnymi *patrónmi*; súčasťou stretnutí bola výročná gastronomická večera „(h) eerlyck maeltyt“ s vynikajúcimi vínami a veľkými porciami jedla; hodovalo sa na rôznych miestach; členstvo v spolupráci s umelcami zviditeľňovalo a posilňovalo prestíž spolku ako celku; členovia, ktorí neboli umelcami, si členstvom v Confrérie konsolidovali svoje sociálne postavenie; po 1680 Confrérie upadala a z finančných dôvodov sa r. 1681 presťahovala do kostola svätého Juraja v Antverpách a zostala v nečinnosti po dobu niekoľkých desiatok rokov; oživenie nastalo v roku 1716, kedy sa „skutočné a schválené“ ostatky svätého Petra a Pavla preniesli do kostola svätého Juraja rímskym kardinálom; Confrérie bola nakoniec zrušená za vlády cisára Jozefa II. Rakúskeho

Členovia z radu umelcov:

Marten de Vos - zakladateľ
Jan Brueghel starší, 1599
Václav Coberghe, 1605
Otto van Veen, dekan 1606
Abraham Janssens, 1610 alebo 1601
Hendrick van Balen, dekan 1613
Peter Paul Rubens, 1609, dekan 1613-1614
Frans Snyders, 1619, dekan 1629
Jan Fyt, 1650, dekan 1652
Abraham Godijn, 1716, dekan 1723

http://en.wikipedia.org/wiki/Guild_of_Romanists

cech romanistov - pozri *romanizmus*

cech sv. Lukáša - vytvorený *nazarénmi* 1809 na viedenskej akadémii na protest proti citovo chudobnému akademickému *historizmu*; členovia cechu sa zaväzovali k náboženskému, takmer rehoľnému životu na spôsob niekdajších chrámových bratstiev (pozri *huta stavebná*, porovnaj *maliarske bratstvá*); spoločne pracovali na dielach (*freskové* cykly) a signovali ich iba znakom svojho cechu; príkladom náboženského života a tvorby im bol E. G. F. von Wächter (1762-1852) maliari cechu nosili dlhé fúzy a vlasy splyvajúce na ramená, rozdelené uprostred pútcou (*účes* nazývaný *alla Nazareno*); porovnaj stredoveké *svätolukášske bratstvá*; *dvorský maliar*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Members_of_the_Guild_of_Saint_Luke

cech sv. Lukáša antverpský - *Antverpský cech sv. Lukáša*

cech sv. Lukáša bruggský - *Bruggský cech sv. Lukáša*

cech sv. Lukáša bruselský - *Bruselský cech sv. Lukáša*

cech sv. Lukáša delfský - *Delfský cech sv. Lukáša*

cech sv. Lukáša harlemský - *Harlemský cech sv. Lukáša*

cechy - stredoveké organizácie umelcov a remeselníkov formálne zrušené až 1859; následnícka organizácia stredovekých *hút stavebných*; do cechov zaradované aj bratstvá (pozri *Compagnia dei Pittori*), združujúce iba maliarov; prijatie do cechu určovalo cechové právo (manželský pôvod, bezúhonnosť, skúšobná doba, učňovská doba (2-6 rokov); okrem domácich a pomocných prác (miešanie farieb, príprava podložiek, čistenie štetcov) často stával učeň modelom alebo pracoval podľa majstrových štúdií, ktoré kopíroval > nadväzoval na štýlovú tradíciu dielne (pozri *bottega*), stával sa nositeľom technologických postupov, vytváral si vzorník motívov a kompozičných riešení; do tovarišského obdobia patrila aj cesta do cudziny a k ďalším majstrom, kde si rozširoval svoj profesionálny obzor; po návratu, usadení sa, zložení majstrovej skúšky a ženbe sa mohol stať majstrom s právom mať vlastných učňov; cechom blízke boli *maliarske bratstvá*; počas dejín boli hnutia, ktoré hlásali návrat k cechovej organizácii, jedným z nich bolo anglické hnutie *Arts and Crafts*; pozri *dielňa umelecká*; *paragoné*; *umelecké remeslá*, *Arts and Craft Exhibition Society*, *craft-spirit*, *Century Guild*; *zástava*; *umelecký obchod*; *žobrák*; *bratstvá*; *značka kamenicka*; *beffroi*

Baleka v súvislosti s heslom *rám*: maliari boli na juhu (Taliansko) cechovne priradení k lekárnikom, ktorí od nich odoberali farbivá atď. potreby na výrobu farieb; na severe (Holandsko), kde bol *rám* odvodený od rámu *zrkadla*, boli naproti tomu maliari cechovými členmi výrobcov zrkadiel

Baleka v súvislosti s heslom *zrkadlo*: vo výtvarnom umení je považované za *zrkadlo skutočnosti* maľba *trompe l'oeil* a bola tak priamo označovaná; Leonardo da Vinci pokladal zrkadlo za učiteľa maliarstva a maliari boli v 15.st. vo *flámskych* mestách členmi cechu výrobcov zrkadiel

Beliana: nem.; organizácia remeselníkov v mestách v období feudalizmu; cechy chránili svojich príslušníkov pred dôsledkami konkurencie, regulovali nákup surovín a odbyt výrobkov, hájili záujmy majstrov vo vzťahu k tovarišom, dohliadali na technickú úroveň remesla a mali aj významné funkcie v rámci života mesta; prvé cechy vznikli v mestách západnej Európy v 11.-12.st. na území Slovenska v priebehu 14.st., spočiatku v najvýznamnejších mestách, od 16.st. aj v zemepanských mestách a na vidieku; ich predchodcami boli *bratstvá*; cechy poskytovali podporu chorým a starým členom, ich vdovám a sirotám; podieľali sa na obrane mesta, výstavbe opevnení (tzv. mäsiarske a obuvnícke *bašty*) a pomáhali pri živelných pohromách; zúčastňovali sa korporatívne na náboženských a spoločenských slávnostiach; všetci členovia cechu nastupovali pod *zástavami* pri pohreboch, návštevách významných osobností, náboženských procesiách ap.; vnútorný život cechu, vzájomné vzťahy medzi jeho príslušníkmi, kvalitu výrobkov vykonaných prác, podmienky nadobudnutia členstva upravovali cechové artikuly; cech založili obvykle traja remeselníci toho istého odvetvia v danom meste; v mestách, kde bol malý počet remeselníkov určitej profesie, sa spájali do združeného cechu remeselníci príbuzných odvetví (mečiar, nožiar, kováč); na čele stál cechmajster a plnoprávnymi členmi boli majstri; členstvo v cechu bolo povinné a bolo základnou podmienkou vykonávania remesla; nečlen cechu bol považovaný za neodborníka, nesmel mať učňov, predávať na trhu apod.; cechmajstra volili majstri spravidla na jeden rok na schôdzi celého cechu; riešil v duchu stanov sporné a i. problémy; niekedy mu pomáhala rada majstrov; cechy mali svoje znaky, ktoré sa prezentovali pred verejnosťou, symbolmi boli typické náradie alebo výrobok, prípadne *svätec* či *patrón*; tieto znaky sa používali na cechových *pečatidlách*, ktoré potvrdzovali rôzne písomnosti, na zvolávacích tabuľkách, ktoré členom oznamovali schôdze, ako aj na cechových *zástavách*, vývesných *štítoch*, nádobách používaných na cechových zhromaždeniach, truhliciach určených na uloženie cechových peňazí a písomností ap.; najnižšou kategóriou v remeselnej hierarchii boli učni, z ktorých sa po vyučení stali tovariši; tovariši museli absolvovať dvojročnú prax u viacerých majstrov, tzv. vandrovku, a aj v zahraničí; po ukončení vandrovky bolo ich povinnosťou vyhotoviť majstrovský kus, odvieť poplatok do cechovej pokladnice a usporiadať pre všetkých členov cechu hostinu, čo bola často veľmi nákladná záležitosť (tzv. vstupovanie sa do cechu); potom pracovali ako námezdné sily; aj tovariši sa združovali do vlastných cechov, tieto organizácie však majstri obmedzovali, aby nevznikli sociálne konflikty; právo stať sa majstrom bolo často podmienené vlastníctvom nehnuteľnosti v meste a ďalšími obmedzeniami; v snahe zabrániť konkurencii cechy limitovali nielen počty výrobkov a spôsob predaja, ale aj počet majstrov; cechy spočiatku zohrali v hospodárskom živote miest pozitívnu úlohu; svojimi konzervatívnymi predpismi sa však postupne stali jeho brzdou, pretože bránili zefektívneniu výroby; negatívne vplývali aj na rozvoj manufaktúr v 18.st.; cechy boli napokon zrušené až zákonom z roku 1872; napriek tomu sa mnohé cechové tradície udržali až do 20.st.; pod organizáciami boli v stredoveku *gildy*, do ktorých sa združovali najmä kupci (na Slovensku neboli rozšírené)

G. van den Eeckhout: Predstavitelia debnárskeho a vinárskeho cechu v Amsterdame (1673)

G. van den Eeckhout: Skupinový portrét. Štyria úradníci Amsterdamej debnárskej a vinárskej oblasti (1657)

Cechy sv. Lukáša -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Members_of_the_Guild_of_Saint_Luke

Cejlón - pozri *indická kultúra; kolos; alexandrit*

cela - *cella*

Celaeno - lat. prepis gréckeho mena *Kelaino*

celesta/celesta - z tal. hudobný bicí nástroj tvorený kovovými doštičkami ozvučovanými plstnými kladivkami, s ozvučnou skriňou, s klávesnicou; obdoba klavíra; vynájdený 1886 Mustelom; pozri *hudobné nástroje*

Celesti Andrea - (†1712); taliansky barokový maliar pracujúci v Benátkach; pozri *talianski maliari barokoví, benátski maliari*

http://en.wikipedia.org/wiki/Andrea_Celesti

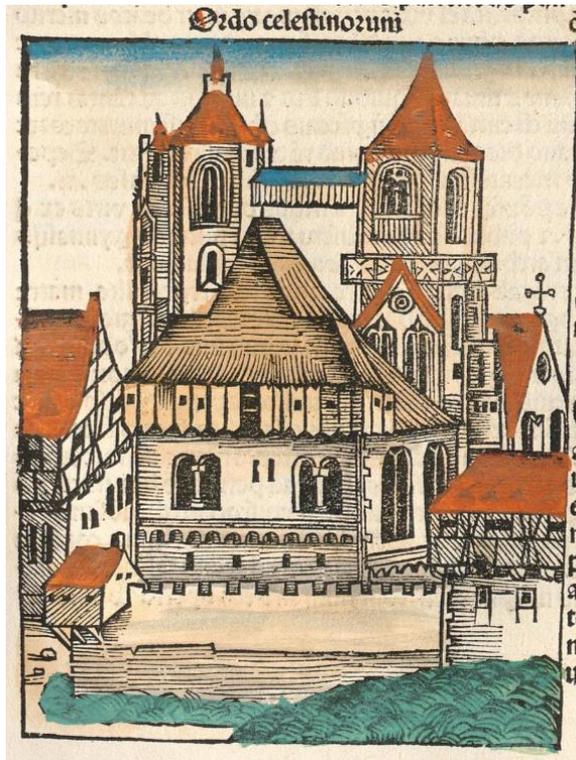
A. Celesti: Kráľovná Jezábel potrestaná Jahvem (pol. 17.st.)

celestiáni - lat. Congregatio Coelestinorum, Ordo Coelestinensium; alebo celestíni; katolícky rehoľný rád, ktorý vznikol z *benediktínskeho rádu*; ich heslom bolo benediktínske Ora et labora, ich kláštory sa nazývajú paraklety (podľa úcty k Duchu Svätému, Paraklétovi); ich zakladateľom bol pustovník Pietro Angeleri del Morrone (Murrhone alebo de Morone; neskorší nešťastný pápež Celestín V.), ktorý zriadil v roku 1254 v talianskych Abruzzách prvú celestínsku pustovňu; hojnejšie zastúpení boli najmä v Taliansku a vo Francúzsku; po pretrvávajúcich sporoch s *františkánmi* zrušení na zač. 14.st. pápežom Bonifácom VIII.; koncom 18.st. členovia rádu úplne vymreli; pozri *kresťanské rády*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Celest%C3%ADni>

Znak rádu celestínov

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Rád celestiánov (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

celestíni - Beliana: mužská rehoľa (pozri *kresťanské rády*) v katolíckej cirkvi riadiaca sa regulou sv. *Benedikta*; reformovaná vetva *benediktínov*; založená v 13.st. *pustovníkom* Pietrom del Morrone (neskorší pápež Celestín V.); kláštory celestínov jestvovali najmä v Taliansku a vo Francúzsku, začiatkom 14.st. ich bolo okolo 200, po *reformácii* začali upadať a postupne zanikli (1785)

celibát - pozri *esejci*, *manželstvo*, *protestantizmus*

cella/cela - z lat. cella – „komora“; gréc. *naos*

1.centrálny priestor v gréckom a rímskom *chráme*, v ktorom sa nachádzala podoba boha; často kruhového tvaru, oddelený jednou alebo dvoma radami podper, osvetľovaný iba vchodom, prístupný z predsiene - *pronaos*; nebola zhromaždiskom veriacich ale sídlom bohov; pozri *adyton*; *chrám hypertálny*

2.neskoršie malá miestnosť s najnevyhnutnejším zariadením k bývaniu, napr. cela *kláštora*: *klauzura*

cella trichora - *trichoré/trikonchos*

cellarium - zásobáreň v románskom *kláštore*; porovnaj *kvelb*, *pivnica*

Cellini Benvenuto - (†1571); taliansky zlatník, sochár, kresliar a hudobník; jeden z najvýznamnejších umelcov *manierizmu*; pozri *talianski sochári manieristickí*, *talianski zlatníci*

https://www.google.sk/search?q=Cellini+Benvenuto&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&imgil=4ami_SZXWiw-LM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcQFnLIsdxw2su8nnaezLAYfiA8kLRONLR10agCDpA09Bi6zzf4g%253B768%253B1024%253B007eOyxooWKC3M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.panoramio.com%25252Fphoto%25252F1070716&source=iu&usg=__kLxr1oOC47XYdPoKGQGbWDO0TzI%3D&sa=X&ei=xsLcU8qbKqiH4ATKq4DADQ&ved=OCJcBEP4dMA4&biw=1850&bih=958#facrc=&imgdii=&imgcr=4ami_SZXWiw-LM%253A%253B007eOyxooWKC3M%253Bhttp%253A%252F%252Fstatic.panoramio.com%252Fphotos%252Flarge%252F1070716.jpg%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.panoramio.com%252Fphoto%252F1070716%253B768%253B1024

B. Cellini: Ganymedes a Zeus (16.st.)

B. Cellini: Perseus s hlavou Medúzy (1545-1554)

celofán - priesvitná plastová fólia z viskózy

celonový lak - lak celonový

celosia - záver okna z prelamovaného dreva, kameňa alebo štuky; islamského pôvodu (pozri *mušrabia*, *džali*); pozri *mudejéjarský štýl*, *mozarabské umenie*; porovnaj ranokresťanské *transeny*

celuloid - horľavý plast z nitrocelulózy a gáfru, prv často používaná na výrobu hračiek, *filmov*, *jantáru*, *korytnačiny* ap.; pozri *umelé hmoty*, *plastické hmoty*

sv. **Celso** - žiak sv. Nazara; pozri *kresťanskí svätci*, *Ján z Gamaly*

Tiziano: Sv. Nazaro a Celso (Polyptych vzkriesenie)

cembalo/čembalo - **čembalo**

cement - prášková stavebná hmota, pojivo k príprave malty a *betónu*; jedna z najstarších stavebných hmôt, známa v stredomorských kultúrach (pozri napr. *egejská kultúra*); v modernej podobe objavený v

Anglicku okolo 1750, priemyselne zavedený od 1845; použitie v modernej *architektúre* nielen konštrukčne (pozri *skeletová stavba*, *škrupinová konštrukcia*) ale aj dekoratívne ako *pohľadový betón*; materiálom aj pre *sochárstvo*, kde je *pojivom* pre umelý kameň alebo priamo materiálom pre sochy a súsošia < vplyv vlastností: pri zasychaní sa zmršťuje alebo rozpína, iba sa odlieva do foriem a obťažne sa *skulptívne* opracováva (brúsenie, vŕtanie laserovými lúčmi, odsekávanie, hladenie); farbený prísadami ale aj *polychromovaný* a zlátený (A.Bloc, O.Zoubek); pozri *calofrig*, *opus caementicium/emplekton*; *stavebný materiál*

cement pucolánový - pucolánový cement

cena Rímska - Rímska cena

Cenci Beatrice - (†1599); mladá rímska šľachtičná popravená za otcovraždu a neskoršie populárna hrdinka; dcéra grófa Francesca Cenci, násilného a zhýralého muža; po smrti svojej matky bola na sedem rokov daná so sestrami do františkánskeho kláštora; keď sa v pätnástich rokoch vrátila k rodine, našla prostredie veľmi ťažké a bola nútená znášať obťažovanie a úskalia otca, ktorý sa krátko potom v roku 1593 oženil so svojou druhou manželkou, vdova Lucreziou Petroni, s ktorou nemal žiadne deti; Francis Cenci zaťažený dlhmi bol väznený a súdený za zločiny aj hanlivé správanie; bol rozhodnutý nezaplatiť veno a rozhodol sa, zabrániť Beatrice v sobášu; prinútil ju spolu s nevlastnou matkou žiť v osamelosti na malom zámku v Cicolano, na území kráľovstva v Neapole; v nútenom väzení v Beatrice rástol odpor k otcovi; keď v listoch neúspešne hľadala pomoc u starších bratov a u svojej rodiny, bola otcom brutálne zbitá; po otcovom násilí a sexuálnom zneužívaní sa rozhodla zorganizovať vraždu otca; pomohli jej pri tom macocha, bratia Giacomo a Bernard, strážca Olympian Calvetti a kováč Fiorano; potom sa usilovali zahľadiť stopy a zhodili mŕtvolu zo zábradlia; vražda vyšla najavo po dôkladnom vyšetrovaní; Beatrice síce všetku vinu zvaľovala na strážcu, ale napokon sa po mučení priznala; mladistvý brat Bernard bol odsúdený na veslovanie na vatikánskej *galére*, Giacomo k trestu smrti rozštvrtením a Beatrice s Lucreziou k trestu sŕatím; výkonu trestov medzi davom prizerali *Caravaggio*, *Orazio Gentileschi* a jeho dcéra a budúca maliarka *Artemisia Gentileschi*

http://it.wikipedia.org/wiki/Beatrice_Cenci

G. Reni: Beatrice Cenci (17.st.)

A. Leonardi: Beatrice vo väzení (19.st.)

H. Hosmer: Beatrice Cenci (1857)

ceninový papier - Beliana: druh tlačového papiera na zhotovovanie cenín; bezdrevnatý bielený písací papier s ochrannými prvkami sťažujúcimi falšovanie; ochrannými prvkami sú najčastejšie *vodoznak*, vzájomné prekrývanie istých motívov na rube a líci ceniny, zabudovanie kovových pásikov, resp. vláken do papierovej hmoty ap.

Cennini Cennino d'Adrea - (†1440); taliansky renesančný maliar ovplyvnený *Giottom*; jeho príručka *Il libro dell' arte* poskytuje cenné rady pre maliarskych učňov a opisy technických metód; pozri *kompozícia*

cenobium/koinobion - z gréc. koinos bios - „pospolitý život“

-ranokresťanský *kláštor* v oblasti *koptskej* a grécko-katolíckej cirkvi; vznikol spojením pôvodne samostatných pustovní; v ruskej oblasti: *lávra*, *monastýr*, *kinovia*

Dudák: jedna z prvých foriem východných kresťanských *kláštorov*; pravdepodobne vzniklo v *koptskej* architektúre pri rieke *Níl* v 4.st.; pre cenobium bol typický spoločný život rehoľníkov (na rozdiel od *lavry*), neskoršie upravený pravidlami *sv. Bazília* Veľkého; cenobia sa rýchlo rozšírili a získali rad miestnych variantov; zakladané najmä v Egypte, Sýrii a *Palestíne*; vo vyvinutej dispozícii mali pravouhlý uzatvorený tvar (ovplyvnený architektúrou rímskeho *castellu*); po obvode bol múr s rohovými vežami a so spoločnou budovou mníchov, uprostred priestranstva stál hlavný kostol (*katholikón*), stranou spoločná jedáleň (*trapeza*) a krstná studňa; od 4.st. východné cenobium posilnilo svoj vplyv aj na Sicíliu, Taliansko, Španielsko a Francúzsko; na začiatku 6.st. po reforme západného mníšstva *sv. Benediktom* z Nursie bola vytvorená (čiastočne na základe cenobia) typická *benediktínska* kláštorná dispozícia západného mníšstva

Beliana: jedna z prvých foriem východokresťanských *kláštorov*, pre ktorý bol charakteristický spoločný život rehoľníkov (cenobitov) pod vedením predstaveného (na rozdiel od *pustovníkov* – *anachorétov*); prvé cenobium vzniklo vo 4.st. v Egypte, kde pustovník *sv. Pachomius* (†347) dal v egyptskej dedine Tabenna postaviť *kláštor* obohaný múrmi, v ktorom začali spoločne a podľa jednotnej reguly žiť dovtedy jednotlivci žijúci *anachoréti*; cenobium vo vyvinutej dispozícii malo pravouhlý pôdorys, po obvode múr s rohovými vežami a miestnosťou pre na spoločné bývanie rehoľníkov (pozri *dormitár*), uprostred hlavný kostol, vedľa spoločnú *jedáleň* (pozri *trapeza*) a krstovú studňu (pozri *kláštorňá studňa*); cenobia sa stavali aj v ďalších krajinách (Sýria, Palestína, Sicília, Taliansko, Španielsko, Francúzsko)

cenový bod - bod cenový

cenový bodový systém - bodový cenový systém

Centobarbierrri - Gaercino da Centobarbierrri

centrála - označenie pre centrálnu architektonické riešenie stavby usporiadanej podľa stredu (zvislej *osi*), v ktorom ďalšie priestory obklopujú ústredný priestor, ktorý môže byť kruhový, v tvare križa, hviezdy, oválu alebo polygonály; centrálny pôdorys prináša *byzantská*, *ravenská* a *románska* architektúra; rozšírené v *renesancii*, *baroku*, *klasicizme*; v modernej architektúre určené pre zhromažďovacie účely; pozri *baptisterium*, „*pozdĺžna centrála*“, *oktogón*, *empora*; *chrámové typy*; *klenba sférická*; *kostol artikulárny*

Beliana: v architektúre je to centrálna dostredná stavba s pravidelným pôdorysom, najčastejšie v tvare kruhu, elipsy, štvorca alebo *polygónu*; na ústredný priestor sa rovnomerne zo všetkých strán napájajú vedľajšie priestory; prekrytie je obvykle riešené *kupolou*; z *antiky* sú známe centrálny hrobky, *mauzólea*, menej chrámy, v ranokresťanskej architektúre *martýriá* a *baptistéria*; veľkú rozmanitosť zaznamenala sakrálna centrála v byzantskej architektúre; najväčší rozkvet centrály v oblasti obytných (*vily*, *letohrádky*) a úžitkových stavieb (*pavilóny*, *kúpele* ap.) prinieslo obdobie *renesancie*, *baroka* a *klasicizmu*; centrála bola obľúbená aj v 19.st.

J. Brueghel ml.: Pobrežná krajina (idylická krajina, 17.st.)

centrála pozdĺžna - nový priestorový typ v byzantskej architektúre; byzantský typ *centrály*; pozri *byzantská architektúra*, *centrála*

centrálna perspektíva/dostredná perspektíva - perspektíva centrálna

centrálna stavba - zaklenutá na stredný *pilier*; typickým príkladom sú rôzne *kapitulné siene*

centrálné zobrazenie - v *lineárnej perspektíve* zobrazenie jedným stredovým úbežníkom; pozri *náročná poloha*
centrálny pôdorys - *pôdorys centrálny*

Central Park - 100+1: park v strede New Yorku o rozlohe 340ha s 93km cestičiek a 60ha vodných plôch; bol založený roku 1851 a určený na oddych obyvateľov veľkomesta: na južnej strane parku sa nachádza Wollmanova dráha pre kolieskové korčule, ďalej je tu kolotoč s ručne maľovanými drevenými zvieratkami, zoologická záhrada (okrem živých zvierat má aj mechanických medvedov tancujúcich na Delacortových hodinách; Ovčia lúka (Sheep Meadow) je určená na letné opaľovanie, pikniky alebo cvičenia; Veľký trávnik (Great Lawn, oválneho tvaru) je ideálny na púšťanie šarkanov, ale v letných mesiacoch sa na ňom konajú predstavenia Metropolitnej opery alebo Newyorskej filharmónie; kultúru zaistuje aj Delacort Theater, ktorý koná letné predstavenia Shakespeareových hier; Central Park rozdeľuje Horný Manhattan na Upper East Side (Horná východná strana) a Upper West Side (Horná západná strana); Central Park vznikol v pol.19.st.; ideu parku presadzovala asociácia realitných agentov, ktorá chcela podporiť rozvoj takmer neobývanej oblasti severnej časti Manhattanu, kde sa rozkladali páchnuce mokrade obklopené skalami, a zvýšiť ceny okolitých pozemkov; mesto New York vyhlásilo konkurz na realizáciu projektu; väčšina projektantov napodobňovala *Verailles*, *Hyde Park* alebo *Saint-Cloud*; zvíťazil originálny projekt Fredericka Law Olmsteda a Calvert Vauxa; Olmsted bol neúspešný študent univerzity v Yale a rovnako neúspešný projektant diel, ktoré financoval jeho otec; bol psychicky veľmi labilný, ale mal vášeň pre romantiku, exotiku a obdivoval nové *urbanistické* teórie v Európe, najmä ak išlo o *parky*; pre svoje predstavy si našiel realizátora Calverta Vauxa, ktorý bol naopak úspešný a navyše obdivoval alegorické obrazy americkej maliarskej *Hudson River School*; hoci Central Park pôsobí prirodzeným dojmom (pozri *park prírodný/krajinný*), všetko okrem skál bolo vytvorené ľudskou rukou; bolo odstránených 300 tisíc m³ prebytočných hornín, vyhlbené kilometre drenážnych priekop pre vysušenie mokradín, dovezené tri milióny m³ hliny, bolo vysadených pol milióna stromov; park vytvárali rakúski záhradníci; Central Park bol dokončený za dvadsať rokov a celý projekt stál pol miliardy dnešných dolárov, čo je dvojnásobok toho, čo zaplatili USA za Aljašku; podľa želania Valvauxa sa cestičky v parku nikdy priamo nekrižia a ich štruktúra mala vyjadrovať Olmstedovu reformistickú predstavu, že Central Park má združovať ľudí všetkých spoločenských vrstiev do jedného harmonického prúdu bez toho, že by boli potláčané triedne rozdiely; ešte dnes sa vedľa cestičiek pre chodcov tiahnu kilometre bývalej dráhy pre kone a vozíky; Olmsted chcel, aby prostý ľud bol inšpirovaný bohatstvom úspešných ľudí k väčšiemu úsiliu a cnosti; Olmsted zomrel 1903 v ústave pre choromyselných, ktorý sám navrhol pre Central Park; osem rokov pred ním spáchal samovraždu Valvaux, ktorý sa cítil nedocenený a zatižený Olmstedovou slávou; idea harmonického spolunažívania všetkých spoločenských vrstiev sa ukázala ako nereálna; už v osemdesiatych rokoch 19.st. bol park nazývaný nečistou *Babylonskou vežou*; nevráživosť niektorých rigorózných kresťanov *New Yorku* sa obracala proti hlučným Talianom a Židom, ktorí zaplavovali trávniky, na ktoré bol zakázaný vstup; ľudia sa v zime korčuľovali na zamrznutých jazierkach a všetci bieli návštevníci Central Parku sa jednotne obracali proti černošským návštevníkom; časom začal Central Park upadať, poveriali sa v ňom rôzne zločinecké gangy, vznikali temné zákutia; roku 1981 bola rekonštrukciou parku poverená spoločnosť Central Park Conservancy (jej členom bola napr. Jackie Kennedyová-Onassisová); pozri *Kleopatrine ihly*

http://it.wikipedia.org/wiki/Architettura_del_paesaggio

http://es.wikipedia.org/wiki/Arquitectura_del_paisaje

Centre International de Liason des Écoles de Cinéma et Télévision - skratka *CILECT*; pozri *Medzinárodné centrum pre spoluprácu filmových a televíznych škôl*

centuria - vojenská jednotka, časť rímskej *légie*

centurion - príslušník *centurie*; pozri *Longinus*

Century Guild - angl. – „Cech storočia“; jedna z anglických organizačných základní hnutia *Arts and Crafts Movement* založená 1882 architektom, návrhárom a ilustrátorom Arthurom Heygate Mackmurdom a knižným grafikom Selwynom Imageom na obrodu umenia a remesiel; pozri *Arts and Crafts Exhibition Society*, *umelecké remeslá*, *craft-spirit*; *cech*

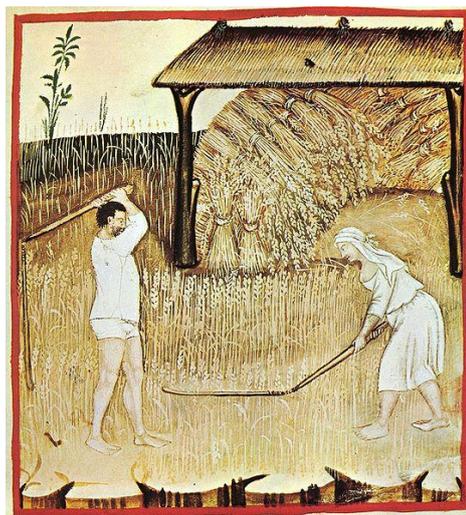
cenúrný edikt - výnos, vydaný prvý raz katolíckou cirkvou už 1485 v snahe zabrániť využívaniu tlače *drevorezov* na šírenie myšlienok nepriateľských cirkevnej hierarchii; pre porovnanie: *kresba* (aj v širšom význame zahrnujúcim *grafický list* vo forme drevorezu ?) sa stala záväzným a zmluvným dokladom 1421 a predmetom samostatného predaja 1455; pozri *umelecký obchod*

cep - pracovný nástroj pri mlátení obilia; jednoduchá a účinná zbraň pri sedliackych vzburách, kedy bol rôzne vylepšovaný železnými hrotmi; pozri *obilie*, *žatva*

[https://fr.wikipedia.org/wiki/Battage_\(agriculture\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Battage_(agriculture))

Mnich Pantaleone: Júl. Mlátenie obilných klasov (mesačný obraz a zverokruhové znamenie Krab, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

Mlátenie obilia (Martyrológium opátstva Saint-Germain-des-Prés, 13.st.)
Mlátenie obilia (iluminácia z rukopisu Tacuinum Sanitatis, 14.st.)

August a Panna (stredoveký kalendár)

August. Mlátenie obilia (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)

B. Beham, H. S. Beham: Doľava tancujúca stará dvojica (rytina 16.st.)

B. Kustodiev: Mlátenie (1908)

P. A. Suchodolskij: Dedina v zime (1893)

Cephalus a Procris - pozri *Kefalos a Prokris*

cera colla - *pojídlo farieb temperových*, zložené z voskového mydla a gleja; tvorilo jemný *lak*; používané najmä byzantskými maliarmi a maliarmi ranej *renesancie* (pozri *trecento*); tiež jeden z byzantských variantov *enkaustiky*; pozri *voskové techniky*

cerálie - starogrécke oslavy na počesť bohyně *Démétér*; pozri *mystéria*, *grécka antická kultúra*, *mágia agrárna*; porovnaj *saturnálie*

ceramic metals - *cermet*; pozri *stavebný materiál*

cerasin - *živica* zo stromu čerešni, využívaná predovšetkým pri výrobe *lakov lazúrnych* i ako prísada vaječného alebo kaseínového roztoku; má dobrú priľnavosť, *farby temperové* spája emailovým leskom; pozri *arabská guma*

Beliana: gr. *kerasos*, lat. *cerasus* - spojivo používané pri *temperovej* technike maľby; vzniká zmiešaním miazgy z kmeňa a vetiev čerešne s ľanovým olejom alebo s *balzomom*; má dobrú priľnavosť, temperovým farbám pridáva *emailový lesk*; používa sa ako *lazúrový lak*; pozri *lak keratix*

Cerates - v stredovekých *bestiároch* opisovaný ako *monštrum* v podobne mimoriadne ohybného *hada* s rohami; je tak ohybný, že sa zdá, že nemá chrbticu; buď má dva rohy, ktoré sú podobné baranovým, alebo štyri páry rovných rohov; skrýva sa v piesku tak, že vidno iba jeho rohy; zvieratá si myslia, že ide o potravu, priblížia sa a potom ich had zabije; Izidor zo Sevilly (7.st.) uvádza, že židia tvoria nazývajú Kerata

<http://bestiary.ca/beasts/beast532.htm>

Cerberus - Kerberos

cercle de la Librairie/serkl-teri - organizácia francúzskych tlačiarov, nakladateľov a kníhkupcov; pozri *tlač*

Cercle et Carré - franc. – „kruh a štvorec“; skupina francúzskych abstrakcionistov; predstavitelia konštrukčných princípov tvorby; pozri *konštruktivizmus*; *skupina Abstraction-Création*

ceremoniale episcoporum - *liturgická kniha* zahrnujúca cirkevný obrad slúžený (?) biskupom (pozri *episkop*); zavedená po *Tridentskom koncile* (1568-1614)

ceremoniálny meč - meč ceremoniálny

Ceres - rímska podoba *Déméter*; starotalianska bohyňa rastúceho obilia, úrody a leta; *roh hojnosti*, z ktorého sa sype *ovocie*, je jej *atribútom*; podľa povesti naučila ľudí užívať mliecie zariadenie (pozri *mlynári*, *mlynárstvo*; *Zeus Myleus*); pozri *Tellus*, *Liber a Libera*; *rímski bohovia*; *mravec*, *plody*, *pochodeň*; *liška* (Biedermann)

P. Veronese: Ceres sklada poctu Benátkam (1575)

J. Brueghel II. a J. van Balen I: Venuša, Ceres a Bakchus (plodnosť, 17.st.)

J. P. Saenredam podľa A. Bloemaerta: Bez Ceres a Bakcha Venuša by zmrzla (rytina, 1595)

C. Robetta: Ceres, bohyňa hojnosti (rytina, 1500-1520)

S. Koninck: Výsmech Ceres (1645)

A. Elsheimer: Výsmech Ceres (1608)

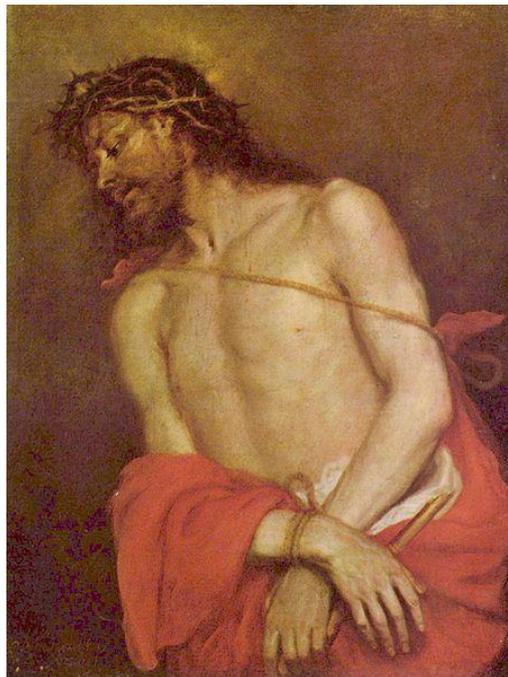
A. Elsheimer: Výsmech Ceres (17.st.)

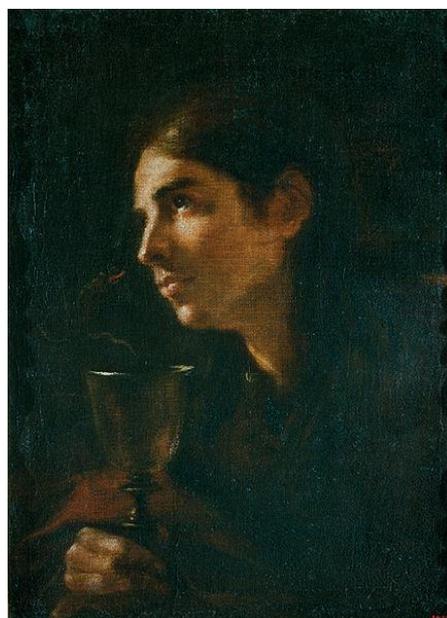
Podľa A. Elsheimera: Výsmech Ceres (17.st.)

M. Cerezo: Nanebovzatie Panny (1650)
M. Cerezo: Ecce homo (1650)

M. Cerezo: Magdaléna (17.st.)
M. Cerezo: Sv. Ján Evanjelista (1665)

M. Cerezo: Zátišie s rybou (1661)

Ceridwen - Biedermann: *keltská* bohyňa v podobe *svine*

cermet - moderný žiaruvzdorný materiál vyrobený spekaním kovových a keramických práškov; pozri *stavebný materiál*

Cernunos/Cornu - *keltský*, najmä *galský boh plodnosti, úrodnosti a dostatku; chthonické božstvo*; zobrazovaný ako sediaci muž v *pozícii lotosového kvetu* s parohami *jeleňa* na hlave (v *keltskej mytológii* parohy a rohy vo všeobecnosti *symboly plodnosti*), v sprievode *býka, hada* (často s baranými rohami; hadia symbolika spájaná s mladosťou), *diviaka* (duchovná autorita, magické schopnosti); reliéfy s podobou Cernuna kladené do hrobov; pozri *keltská mytológia*

Beliana: v mytológii *Keltov* na území bývalej *Galie* nadradené božstvo vládnuce svetom živých i mŕtvych; písomné zmienky o Cernunosovi chýbajú; známy je len z *ikonografie*; na stenách strieborného kotla z 1.st.pr.Kr. nájdeného v Gundestrupе v Dánsku (pozri *kotlík z Gundestrupu*), je zobrazený v sediacej polohe jogína, na hlave s jeleními parohami (lat. cornutus - rohatý), v pravej ruke s *torquesom* (náhrdelníkom, u Keltov znak vyznamenania) a v ľavej ruke s *hadom* (pravdepodobne znak svojej vlády nad pozemským svetom), obklopený zvieratami (levmi, capmi, vlkom, jeleňmi, delfínom, na ktorej sedí drobná postava); na oltári objavenom 1710 v chráme Notre-Dame v Paríži, pochádzajúcom asi z 1.st. má Cernunnos torquesy na rohoch

<http://it.wikipedia.org/wiki/File:Cernunnos.jpg>

<http://www.manygods.org.uk/articles/essays/Cernunnos.shtml>

Keltský boh Cernunnos (kotlík z Gundestrupu, 2.-1.st.pr.Kr.)

Cernunnos s torques na rohoch (1.st.)

cerocopithecus - opica

ceroplastika - z lat. cera – „vosk“; voľná a *reliéfna plastika* z vosku zvyčajne v malom meradle (pozri *bozzeto*), *polychromovaná* (tenká vosková *polychromia*) alebo *kolorovaná*; technika užívaná v talianskej *renesancii* (portrétné *medailóny*), *empire* a *biedermeieri*; pozri *sochárstvo*; *voskové techniky*

Cerrini Domenico -

[https://www.google.sk/search?q=Guercino&espv=2&tbm=isch&imgil=p_jD4_xg6qZz3M%253A%253B5Xans-dRjoAqFM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.croatiaweek.com%25252Fexhibition-of-italys-finest-baroque-painter-guercino-opens-in-zagreb%25252F&source=iu&pf=m&fir=p_jD4_xg6qZz3M%253A%252C5Xans-dRjoAqFM%252C_&usg=__XtB0Q20xzLaWv5a-YpMNzto6fgk%3D&biw=1853&bih=995&ved=0CDoQyjc&ei=OMJnVLCsAumeywPGhIKICQ#facrc=_&imgdii=BFbEaemXvdKVeM%3A%3BJJbeIFSxTvHh9M%3BBFbEaemXvdKVeM%3A&imgrc=BFbEaemXvdKVeM%253A%3BZIOfuJSzuM3UIM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wikigallery.org%252Fpaintings%252F311501-312000%252F311604%252Fpainting1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wikigallery.org%252Fwiki%252Fpainting_311604%252F\(after\)-Giovanni-Francesco-Guercino-\(BARBIERI\)%252FSaint-John-the-Baptist%3B524%3B640](https://www.google.sk/search?q=Guercino&espv=2&tbm=isch&imgil=p_jD4_xg6qZz3M%253A%253B5Xans-dRjoAqFM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.croatiaweek.com%25252Fexhibition-of-italys-finest-baroque-painter-guercino-opens-in-zagreb%25252F&source=iu&pf=m&fir=p_jD4_xg6qZz3M%253A%252C5Xans-dRjoAqFM%252C_&usg=__XtB0Q20xzLaWv5a-YpMNzto6fgk%3D&biw=1853&bih=995&ved=0CDoQyjc&ei=OMJnVLCsAumeywPGhIKICQ#facrc=_&imgdii=BFbEaemXvdKVeM%3A%3BJJbeIFSxTvHh9M%3BBFbEaemXvdKVeM%3A&imgrc=BFbEaemXvdKVeM%253A%3BZIOfuJSzuM3UIM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wikigallery.org%252Fpaintings%252F311501-312000%252F311604%252Fpainting1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.wikigallery.org%252Fwiki%252Fpainting_311604%252F(after)-Giovanni-Francesco-Guercino-(BARBIERI)%252FSaint-John-the-Baptist%3B524%3B640)

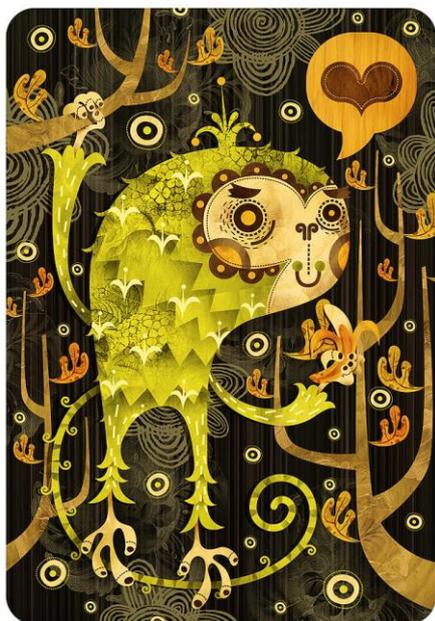
G. D. Cerrini: Apolón a Sibyla Kumská (17.st.)

Cerriteño Alberto - (?); mexický umelec, ilustrátor, v súčasnosti žije v Seattle v USA; je známy svojím zobrazovaním *vesmíru*, nenapodobiteľným štýlom založeným na farbách a *textúrach*; pozri *mexickí umelci*

<http://albertocerriteno.blogspot.sk/>

<http://www.art-spire.com/en/illustration/lincroyable-style-dalberto-cerriteno/>

https://www.google.sk/search?q=Alberto+Cerriteno&espv=2&biw=1834&bih=995&tbm=isch&imgil=8FxQH7IIPiQtQM%253A%253BptcO7NTtW_UmIM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.sharesomecandy.com%25252Falberto-cerriteno%25252F&source=iu&pf=m&fir=8FxQH7IIPiQtQM%253A%252CptcO7NTtW_UmIM%252C_&usg=__tDmz0vq81377D0EdmZrefzsNdvo%3D&ved=0CDsQyjc&ei=JLNXXK-mAcmr7AaAxoEg#facrc=&imgdii=&imgrc=8FxQH7IIPiQtQM%253A%3BptcO7NTtW_UmIM%3Bhttp%253A%252F%252Freubenmiller.typepad.com%252F.a%252F6a00d8341ca70953ef011570763841970b-pi%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.sharesomecandy.com%252Falberto-cerriteno%252F%3B495%3B700

A. Cerriteño
A. Cerriteño

A. Cerriteño
A. Cerriteño

cerrussa/carussa - v starovekom Egypte názov *bieloby kremzskej*

certosina/čertosina - pôvodom orientálna technika *intarzovania nábytku* malými plôškami slonoviny, *ebenu*, svetlého *dreva* do geometrizujúcich ornamentov (*rozety*, *hviezdy* ap.); pozri *mobiliár*

ceruleum/caeruleum/coeruleum/modrá kráľovská - názov používaný pre *modrú Coelinovu* od 19.st.; *modrá blankytná*

ceruzková maniera - *maniera ceruzková*

Ceruti Giacomo - (1767); taliansky neskorobarokový maliar, aktívny v severnom Taliansku v Miláne, Brescii a Benátkach; získal prezývku *Pitocchetto* (malý žobrák) pre mnoho obrazov roľníkov oblečených v handrách; pozri *žobrák*

http://en.wikipedia.org/wiki/Giacomo_Ceruti

G. Ceruti: Čelista

G. Ceruti: Trpaslík (1720)

G. Ceruti: Traja žobráci (1736)

G. Ceruti: Fajčiaci muž v orientálnom habite (1740)

G. Ceruti: Odpočívajúci žobrák (1720)

G. Ceruti: Žobrajúce dievča a pradúca žena (1720)

G. Ceruti: Večer pri Piazza (1730)

G. Ceruti: Spiaci pútnik (1740-1745)

Cervelli Federico - (1700); taliansky maliar, ktorý si zriadil svoju dielňu v Benátkach vo veku okolo tridsať rokov; spočiatku sa učil s Pietro Ricci; jeho plne benátsky spôsob maľby bol v štýle stanoveným Pietro Liberi a Sebastiano Mazzoni; pozri *milánski maliari*, *talianski maliari 17.st.*, *talianski maliari barokoví*

https://en.wikipedia.org/wiki/Federico_Cervelli

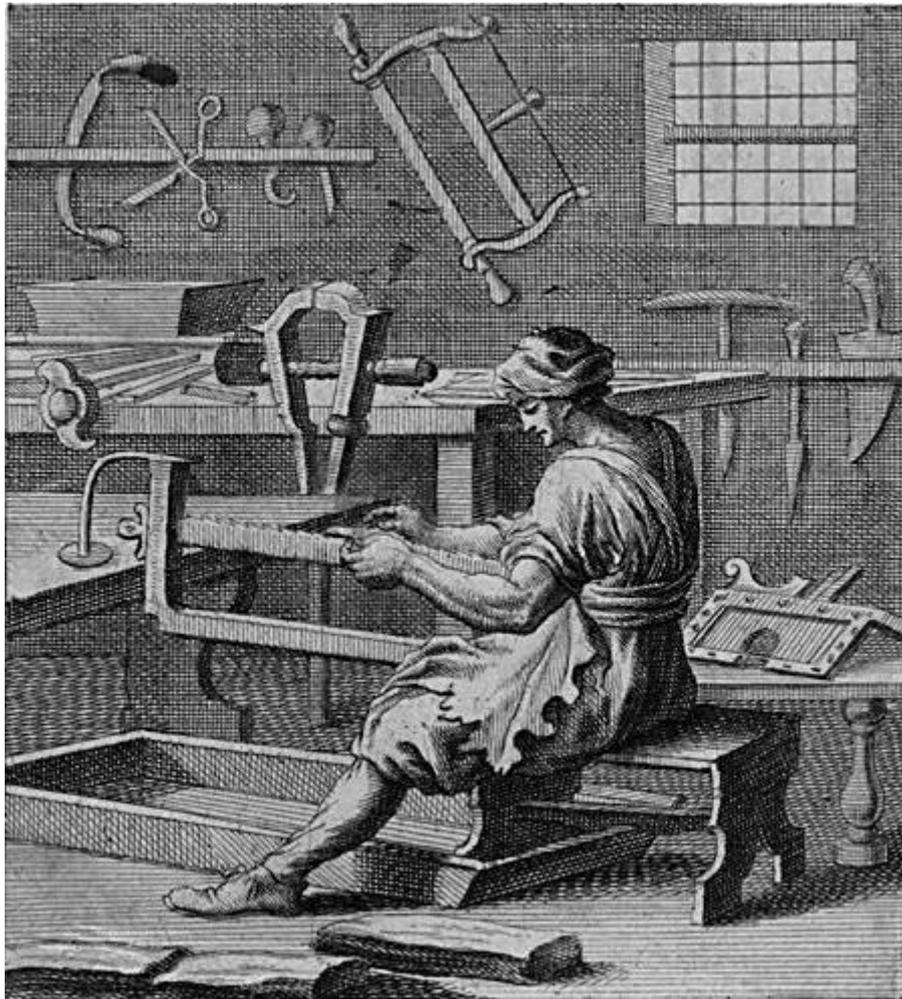

F. Cervelli: Orfeus a Eurydika (17.st.)

F. Cervelli: Lót a jeho dcéry (17.st.)

ceruza - kresebný nástroj od 2.pol.19.st., kedy vystriedal olovko; farebné tuhy z *grafitu, kaolínu a anilínových farieb*; pozri *ceruza grafitová, pastelky; techniky kresby suchou stopou; čierny kameň; remeslo*

Ch. Weigel st. (?): Výrobca ceruziek (rytina, 18.st.)

A. Marchesini: Klaňanie pastierov (camaieu rouge, ceruza, 17.-18.st.)

Iv. Kalný: Kráčajúci (ceruza na kartóne, 1986)

ceruza Conté - stavbou a vzhľadom podobné *pastelu*, iba tvrdšie a mastnejšie; zmes *pigmentu*, grafitu, *arabskej gummy* a oleja; lisované do štvorhranných tyčínok alebo v tvare *ceruzy*; široká farebná škála, vhodné na portrét a štúdie

ceruza grafitová - tvrdosť daná pomerom grafitu a lepidla; škála tvrdosti: H (tvrdé), B (mäkké), 9H-H (9H 9++999)

ceruza kamenárska - plochá *ceruza* z veľmi tvrdou *tuhou*; používaná v sochárstve pre zakresľovanie na *kameň*; pozri *kamenárske nástroje*

ceruza kovová - ceruza strieborná

ceruza strieborná - materiál a nástroj, technika *kresby*, v ktorej sa namiesto obvyčajnej ceruzy používal kus kovu, zvyčajne strieborný drôt (rovnako používaný aj medený, bronzový, zlatý; na rovnakom základe používané aj olovko); ako kresba sa robila na *podklad* upravený *čínskou bielobou*, niekedy zmiešaný s nejakým *farbivom*; pri tejto technike malá pravdepodobnosť vymazania; nazývaná aj *kovová ceruza*; kresba strieborou ceruzou *kolorovaná* napr. *pastelovou maľbou* (H. Holbein ml., F. Clouet, L. Cranach st., G. Reni); pozri *olovko*

D. Bramante: Sv. Krištof (strieborná ceruza na sivom papieri, 1490)

ceruza s uhlovom náplňou - vyrobené z tenkých paličiek lisovaného uhlového prášku, vložených do drevenej násadky; 3 varianty tvrdosti

ceruzková technika/ceruzová maniera - *crayonová technika*